

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro.} 32.

19. Marca 1821.

Wiadomości krajowe.

— Z Wiedniu d. 2. Marca. —

U w i a d o m i e n i e.

Dyrekcya uprzywil. Austr. Banku narodowego: aby ułatwić sposob podnoszenia dywidendy od Akcyi i takowy upoiedynczyć, oraz aby wszystkich akcyonaryuszów w tej mierze ile możności zabezpieczyć, uchwaliła obok terażniejszego systemu kwitowania, zaprowadzić kupony, i przynajmniej na teraz zostawić do wyboru posiadaczy akcyi, czyli dywidendy podnosić zechcą za wydaniem kuponów lub kwitów.

Gdy dywidendy za wydaniem kuponów, dla tych, którzyby z tego użytek zrobić chcieli, podniesione być mogą zaraz w czasie wypłaty za pierwsze półrocze r. b. przeto następujące przepisy podają się do powszechnej wiadomości:

Pierwsze. Rzeczywiste wydanie arkuszów kuponowych, które służyć będą na lat dziesięć, poczyna się od d. 9. Kwietnia r. b.

Powtórne. Owi posiadacze akcyi, którzy zechcą do swoich akcyi otrzymać arkusze kuponowe, raczą od tegoż dnia podać do Urzędu akcyie likwidującego, swoje na to przeznaczone akcyie, (które, jeżeli ich więcej jest nad pięć, spisane być mają osobno, do czego blankiety żądającym rozda kassa akcyjna). Za te odbierają bezpłatnie arkusze kuponowe wraz z owemi akcyjami, opatrzone właściwym znakiem (*Stampiglie*).

Potrzenie. Od 15. Czerwca do 31. Lipca 1821 włącznie, żadne arkusze kuponowe wydawane nie będą, a to dla osiągnięcia potrzebnego przy wypłatach półrocznych porządku.

Poczwarte. Dywidenda przypadająca, w każdym czasie podniesiona być może za wyaniem kuponów lub iak dotąd za kwitami stemplowanemi.

Popiąte. Przy podnoszeniu dywidendy za kuponami, kupony oddawane będą do Likwidatury akcyjney, a oddawcy wydana zostanie z kassy akcyjney bez wszelkiego potrące-

nia owa ilość, którą, każdego półrocza Dyrekcya bankowa ogłasza.

Poszóste. Akcyie opatrzone kuponami, mogą być także przepisane; tylko do takich Akcyi załączone być muszą arkusze kuponowe (jedynie chyba z wyłączeniem porządkowego kuponu półrocznego).

Posiodme. Jak dalece dotyczy się samych kuponów, to wydawane będą na półarkuszach na czas do końca r. 1830, każdy zawierać będzie nazwisko Dyrektora kassy, Augustyna Vogel, i Kassiera kassy akcyjney. J. A. Kolarz, oraz będzie mieć znak (*Stampiglie*) oznaczający urzędową pieczęć Banku narodowego, i liczbę pisaną.

Po ósmie. Znak pomieniony (*Stampiglie*), który także na każdej akcyi, opatrzoney kuponem, wyciśniętym będzie w czasie eay wydania, będzie to ozdoba ośmiogranna, koloru czerwonego, po lewey stronie tytułu, opatrzone liczbą tą samą, którą i kupon naznaczony. Wreszcie poczynszy od 26. Marca r. b. do dnia wydawania arkuszów kuponowych, akcyie przepisywane nie będą, z powodu innych robot przygotowawczych, które uskutecznione być mają. W Wiedniu d. 1. Marca 1821.

(Podpisy).

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazylia i Algarbiia.

Z Lizbony d. 3. Lutego. — Na ostatniem posiedzeniu Stanów (Cortes) uchwalono, aby wszystkie rozkazy Rządu, wydawane były w imieniu Jego Królewskiej Mości, nie tak iak się działo dotąd w jego nieobecności. Dalej zajmowano się następującemi przełożeniami; uchwaleniem amnestyi dla Officerów Portugalskich, którzy udali się za wojskiem Francuzkiem; ustanowieniem Kommissyi publicznego bezpieczeństwa, wstrzymaniem przyzwolania do wojska nowicyuszów klasztornych, którzy się zgłaszać będą w przyszłości; nakoniec wniesiono, aby wezwać Ministra wojny do zdania sprawy względem terażniejszego stanu wojska, i obrony mieysc warownych;

podobnie Ministera morskiego względem jego wydziału, Minister zaś Skarbu wykazać powinien pobory i wydatki roku upłynionego, iakoteż i stan terażniejszy.

Hiszpania.

Dziennik Paryzki z d. 25. Lutego umieścił wyciąg z listu prywatnego, pisanego z Madrytu z d. 10. Lutego, gdzie wyrażono: »Król, który używać ma do swoicy zastony iazdy załogi, zdaie się, iż postanowił mocno nie potrzebować onę, i z tey przyczyny nie opuszcza zupełnie pałacu; wszystkie przystępy do tegoż obsadzone są Królewską gwardyją pieszą, wolno wchodzić tylko osobom pełniącym służbę. Nasz nieszczęśliwy Monarcha bardzo iest słaby; lecz słabość iego tak troskliwie ukrywają, że publiczność wie o tēm mało. Osoby, miane za sprawców ostatnich rozruchów żałują, że rzecz tę tak daleko posunęły ztąd kazali w dziennikach swojego stronnictwa umieścić artykuł względem nietykalności Króla, przedmiot, który pierwszy raz dopiero zawierają nasze gazety.

Sprawę przeciwko Don Vinues (autora odezwy prawego Hiszpana) mocno popieraia. — Z d. 11. Lutego szwadron artyleryi, służący w woysku Quirogi, a znajdujący się dotąd na wyspie Leonu, zwinięty został na rozkaz Ministra woyny, środek ten ganią głośno nasi Liberaliści. — Liczba aresztowanych powiększa się z każdym dniem; więzienia nasze są napełnione. Pięciu sędziów pierwszey instancyi w Madrycie nie może wydostać mnóstwu spraw, które się teraz wytaczają. Spodziewamy się rzadkich wypadków; umysły są w największem wzburzeniu. — Z d. 12. Lutego. — Wczoraj sądzono, że Król poydzie do Kościoła N. Panny z Atocha, iakto zwykł był czynić każdę Niedzieli. Oddział iazdy pułku Almansa mający go zastaniać, był już przed bramą pałacu i wielka liczba mieszkańców czekała na Monarchę; atoli Król Jinc nie opuścił pałacu, przeczco wzburzyły się na nowo umysły, schwytano dwóch szeregowych z gwardyi przybochnę, którzy zamaskowani wyszli z Madrytu, a śledzą czterech innych, mających ieszcze bydź w mieście i podeyrzanych, że rozdawali pieniądze po przedmieściach. Załoga Madrytu wzmocnioną została no wym pułkiem iazdy.

Francya.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 22. Lutego przelożył Minister spraw wewnętrznych składający się z IV. tytułów i 54 artykułów projekt do prawa względem nowego muni-

cypalnego i gminnego urzadzania, które stosownie do tego projektu ma bydź we Francyi zaprowadzone. Na temże samem posiedzeniu ukończono toczone od dni kilku z największym zapalem rozprawy nad projektem do prawa względem rewersów likwidacyynych (*reconnaissance de liquidation*). których wypłata (wynoszą one 60,000,000 franków) zayść ma przez *Annuités* (coroczne wypłacanie prowizyi i części kapitału) łącznie z losowaniem; projekt ten do prawa, który liberalistom podał sposobność nienieprzyzwoitszego zhoczenia do obcych materyi przyięty został 247 głosami przeciwko 114.

Sąd Parów trudnił się na d. 21. Lutego odczytaniem, rozpoznaniem i przyięciem przelożonego wyroku, względem osób zawikłanych w spisek z d. 19. Sierpnia, nadczem naradzano się od d. 24. Stycznia. Wyrokiem tym, z 75 obwinionych, obiętych rekwizycyją Jeneralnego Prokuratora, oskarżono 34, mianowicie: 24, iako sprawców lub współuczestników, a zaś uznano za winnych, że nie donieśli o knowanym spisku na życie Króla i czionków rodziny; spisek ten miał zamiar zmienić i obalić Rząd lub Następstwo Tronu i pobadzić mieszkańców i obywateli do uzbroienia się przeciwko Władzy Królewskiej. Dałby oświadczył Sąd, że przeciwko 41 innym osobom nie ma powodu do dalszego postępowania. Z pomiędzy tych, ci, których uwięziono, zostali uwolnieni w skutek szczególnego wyroku sądu, ściągającego się do każdego z osobna. Termin do rozpoczęcia dalszego postępowania w tey sprawie oznaczony przez Kanclerza iako Prezydenta Sądu ogłoszony zostanie oskarżonym na 14 dni przed oznaczonym czasem nieoddzielnie od uwiadomienia, które im względem zapadłego na d. 21. wyroku udzielone zostanie. Uwiadomienie owo nastąpi skoro ułożony zostanie akt oskarżenia przeciwko 34 obwinionym; tylko 20 osób dotąd uwięzionych; innych 5 niemożna było dotąd schwycić. — P. Benjamin Constant wezwany został na rekwizycyją Adwokata Państwa, aby okazał, z iakiego źródła czerpał twierdzenia, które względem eksplozyi w pałacu Tuilleryjskim z taką pewnością wystawiał w Izbie Deputowanych.

Z Paryża d. 24. Lutego. — Członkowie lewey stony zręcznie w postępowaniu dla osiągnięcia zamiarów swoich a z nimi po wiadomych wypadkach połączoney Jenerał Donadieu nie zaniedbują codziennie nie tylko mieszać się do każdego przedmiotu, i sprzeciwiać się zamiarom Ministrów wspieranych wiąższością Deputowanych Izby, lecz nasuwają zawsze takie rzeczy, które istotnie nie należą

do przedmiotu, słowem wstrzymują uchwały, i przy pierwszej sposobności starają się, wyjawiać myśli i zdania, o których mieliśmy, że bezwątpienia, gdzie niegdzie we Francyi znajdą przychylną sobie publiczność. Szczególniej zdarza się to we wszystkich oświadczeniach względem nabytých stawy wojskowej Naroda, która usiłowała wystawić, że jest naruszona i szabloną, albowiem skoro ktokolwiek z pojedynczych, rozumiejąc się być ukrzywdzonym w płacy lub posunięciu na stopień, zanosi skargę swoją do Izby Deputowanych i żąda zarządzenia zlewu, chociaż podług prawideł Izba nie jest w tej mierze właściwą Władzą. Tak podane petycie Porucznika Jordana i P. Deubeaux dały powód do mocnych zaburzeń. Pierwszy żalił się na rozporządzenie, podług którego Officerowie, którzy podczas ogłoszenia tego rozporządzenia nie wystąpili zupełnych lat 15, tracą część płacy przyrzeczonej Officerom czynnym; Kommissya zdająca sprawę, wniosła w tej mierze przystąpić do dziennego porządku; atoli pomimo, że wnioskiem tym postąpiono podług przepisów prawa, albowiem i t. d. Jordan nie wystąpił w rzeczy samej lat 15, Margrabia Girardin żądał odesłania tej petycji do Ministra Woyny, i dopuścił się wyrzec: »Petycie Xięży byłyby uważane, lecz nie żołnierzy.« Okrzyki ze strony lewéj i przeczenia prawéj przerwały mowcy; a chociaż Jenerał Foy dał się podobnie słyszeć, przeciw większość nie uważała tych wykrzyków i dozwoliła rzeczy tej prawego toku. Nierównie atoli mocniejsze, było zaburzenie przy wniesieniu petycji Kapitana Deubeaux, skarżącego się, że Minister Woyny wykądał fałszywie rozkaz Królewski d. 20. Marca 1818 odciągał mu połowę żołdu. Kommissya uznała za rzecz słuszną przesać tę petycję Ministrowi Woyny. Równie powstał Deputowany Jenerał Lavaux 75letni człowiek, nie, żeby dążył do innego celu, albowiem w końcu zwrócił się do tegoż samego wniosku, lecz iak się zdaie, by korzystał ze sposobności oskarżenia Rządu o dowolności, a przez to pośrednio zaczął prerogatywy Królewskie konstytucyjne. »Żołnierz, rzekł on, powinien słuchać, lecz nie dowolności, ale praw, które dokładnie i akuratnie wykonywać należy, bo to tylko jest prawidłem Rządu; dowolność powinna mu być obca; Ministrowie podlegający prawu, są także Narodowi i wojsku odpowiedzialnymi.«

»Oświadczenia te były powodem do najeździwych poruszeń. Podczas, gdy jednomyślnie członkowie nie zaniedbali oka-

zywać znaków przyzwolenia, strona prawa i środek żądał zwrócenia do porządku P. Lavaux, ponieważ wspomniane oświadczenia okazywały iawnie wezwanie do Ludu i wojska; i sprowadziłyby mogły nierząd. W zamieszaniu tém mówili podobnie iak P. Lavaux PP. Manuel, Benjamin - Constant i Kazimierz Perrier, a nawet zapuścili się dalej; przeciwnie zaś PP. Castelbajac i la Bourdonnay, szczególniej zaś Minister Sprawiedliwości starał się okazać nieprzyzwoitość owych mów i ukryte onych myśli.«

»Niechcę«, rzekł, »oskarżać o zmiary wspomnianych mowców, ograniczę się tylko na faktach, mógłbym stawić dziesięć mów hersztów opozycyi za przykład, iż są przeciwne Monarchii, Konstytucyi, porządkowi publicznemu, a nawet każdemu rodzajowi wolności i Rządowi; pobudziła ową część Narodu przeciwko drugiemu; pochlebiała rewolucyi i gdyby miesiali i inni Deputowani, gdyby nie były słyszane na tém świętem miejscu, należałoby sprawców ich stawić przed Sądem i oskarżyć ich o wezwanie do buntu i t. d.«

Naturalnym sposobem takowe wyraźne oświadczenie poruszyło mocno do gniewu obwinionych mowców. Żądali oni ze swojej strony zwrócenia Ministra do porządku, atoli wszelkie ich usiłowania były daremnemi, owszem większość uchwaliła, aby PP. Constant i Lavaux wezwani byli formalnie do porządku.

Stosownie do uchwały z d. 15. Lutego, Izba zaskarżeń Królewskiego Sądu w Riom, oświadczyła się być przyzwoitym Sądem, w sprawie tak zwanéj *Conspiration du l'Est* (spisek na wschodzie) i zawyrokowała, że 16 następujących obwinionych powinno być Sądownie zaskarżonych: 1. Franciszek Józef Planéaux, Pułkownik uwolniony; 2. Julian Combe, kupiec; były Adjutant Major 8. pułku iazdy strzelców; 3. Franciszek Guillemain były Porucznik w tymże pułku; 4. Fortunat Guillemain, szewc, Józef Termolet, były sierżant Starszy Ułanów; 6. Franciszek Fousque, były dragon; 7. Kludjusz Ludwik Mortel, włościanin; 8. Jan Chrzciciel Ratelot, były żołnierz; 10. Piótr Ratelot, były żołnierz; 11. Kludjusz Piótr Bourgeois, uwolniony podofficer; 12. Jan Chrzciciel Jeanin, były żołnierz; 13. Jan Chrzciciel Ridot, włościanin; 14. Ludwik Bizouard, były pocztmistrz; 15. Jan Dailloix, perukarz i 16. Bourgaud-Mignot obadwa ci nie obecni. Tym samym wyrokiem uwolniono od zaskarżenia Filiberta Pacot. Sprawa toczyć się będzie w Sądzie Karzącym w Pu-

de Dome. — Wiadomości z Bajonny donoszą: iż trzech żołnierzy z gwardyi przybożnej Króla Hiszpańskiego uwięzionych w klasztorze z powodu ostatnich rozruchów w Madrycie, uszło i przybyło do Bayonny.

N i e m c y .

Z Kassel. — Jego Królewicowska Mość Xiążę Heski umarł na apoplexyą d. 25. Lutego o godzinie 5. rano; dniem przody cierpiał na podagrę, atoli nie ieszcze nie rokowało tak bliskiey jego śmierci.

Xiążę panujący Nassauski z powodu, że były Xiądz Dr. Koch pojął żonę, oddalił go od obowiązku Rady dozoru szkół katolickich i spraw Kościoła katolickiego poruczywszy Referat tego Wydziału Katolickiemu Radcy Rządowemu Koll. Już dawniey Ministeryum Państwa oznayniło zborowi konkordatów, że Koch nie będzie się znajdował na ogóż posiedzeniach.

Szwecyia i Norwegiia.

Z Stokholmu d. 13. Lutego. — Dnia 7. t. m. oddał Kanclerz Sprawiedliwości Prokuratorowi Król. przy Sądzie Nadwornym wywód badania, przedsięwzięty w obecności Wielkorządcy Stolicy z farbiarzem Mikołaiem Brygger, rodem z Gothlandyi. Pomieniony Brygger sam przyznał się, że w r. 1811 i w czasie, kiedy flota Angielska, znajdowała się pod zachodnim brzegiem Królestwa, użył się dał kilku osobom bawiącym podówczas w Szwecyi do odnoszenia listów dotyczących sprawę byłego Króla Gustawa Adolfa, oraz, że w latach 1815—18 inż przeto po wyszłym wyrażnem Królewskim zakazie, względem iakiego bądź związku z byłym Królem i jego rodziną, z tymże Królem Gustawem Adolfem i byłą Królową ustnie rozmawiał. Oprócz tego wyznania względem siebie samego, udał do Sądu tenże Brygger Hrabiego Rosen, Gubernatora Gothenburgskiego, iako tenże w r. 1811. miał kilka razy prywatne umowy z Gustawem Adolfem na iedney wyspie między skałami Gothenburga, przydaie i to, że była Królowa pisywała różne listy do Hrabiego Rosen, które on sam Hrabiemu odnosił. Skoro Hrabia Rosen uwiadomiony został o tém oskarzeniu swoim, podał do Króla nappokorniejszą prośbę, by raczył nakazać w teymierze śledztwo sądowe, ponieważ pragnie dowieść swoją niewinność; galy Kanclerz w obecności Króla tak zeznania iako i oskarzenie uczynione przez Bryggera do protokołu wcią-

gnął; Król kazał tę sprawę oddać Władzom sądowniczym.

W skutek tego rozporządzenia odebrał rozkaz Prokurator Król. przy Sądzie Nadwornym Laurin, sprawę tę wytoczyć bezzwłocznie przed Sąd, aby stosownie do przepisów prawa, najsćislejsze śledztwo przedsięwzięte bydź mogło. Stósownie więc do tego rozporządzenia zebrał się wczoray Sąd Nadworny po raz pierwszy. Bryggera, który uwięziony jest w tutejszym zamku, badano wczoray i dzisay. Prokurator zadawał sam pytania, w obecności wszystkich Sędziów. Odpowiedzi iego są bardzo niepewne, wszelako w ogólnosci nie wiele się różnią od tych zeznań, które czynił przed Wielkorządcą Stolicy. Oprócz Hrabiego Rosen oskarzeni są także iako zostawali w porozumieniu z byłym Królem i tegoż rodziną: Jenerał Porucznik Hrabia de la Gardie; Hrabia Stenbeck; Admirał Angielski Robert Koller i wielu innych.

Podług dalszego zeznania Bryggera, twierdzi on, że do utrzymywania korespondencyi między byłym Królem a tegoż zwolennikami w r. 1811. otrzymał od Admirała Angielskiego Kollera nieograniczony list wierzytelny, do okazania wszystkim Ministrom i Konzulum Angielskim gdziekolwiek przesiadującym, dokądby on był wysłany z zapewnieniem pensyi 13 szyl. szterl. dziennie, skoroby służba iego, do której był użyty skończyła się; gdy w r. 1811. przyszedł do Marszałka polnego Hrabiego Toll w Bäckaskog, miał 4 list zaszyte w kołnierzu sukni wierzchniey; ieden był do samego Marszałka, drugi do Hrabiego J. de la Gardie, trzeci do Kapitana Sahlgren w Gothenburgu i czwarty do Obywatela ziemskiego Duwell w Karlshammie.

Brygger jest synem fabrykanta i farbiarza na wyspie Gothland, urodzony 1788. On pierwszy uwiadomił Króla byłego, Gustawa Adolfa o spisku przeciwko Niemu uknowanym; Gustaw nie wierzył temu doniesieniu wprawdzie, nagroził przecie ten dowód przychylnosci iego, przyrzeszeniem patentu na Oli-cera. W Anglii, we Włoszach i w Niemczech grywał Brygger rozmaite role, w Darnszadzie żył przez kilkanaście miesięcy bardzo wystawnie.

Hrabia Löwenhjelm, Posel nasz przy Dworze Francuzkim, i Baron Stjerneld, Posel przy Dworze Angielskim, odebrali rozkaz ulania się znowu na swoje miejsca i opuszczaj Stolicę d. 18. b. m.